

Jak covid-19 ovlivnil počet příjemců příspěvku na péči

Epidemiologická situace, která nás od března r. 2019 doprovází, se nepříznivě promítá i do vývoje demografické struktury obyvatelstva, výrazným způsobem se zvýšil počet zemřelých osob, snížila se i úroveň střední délky života.

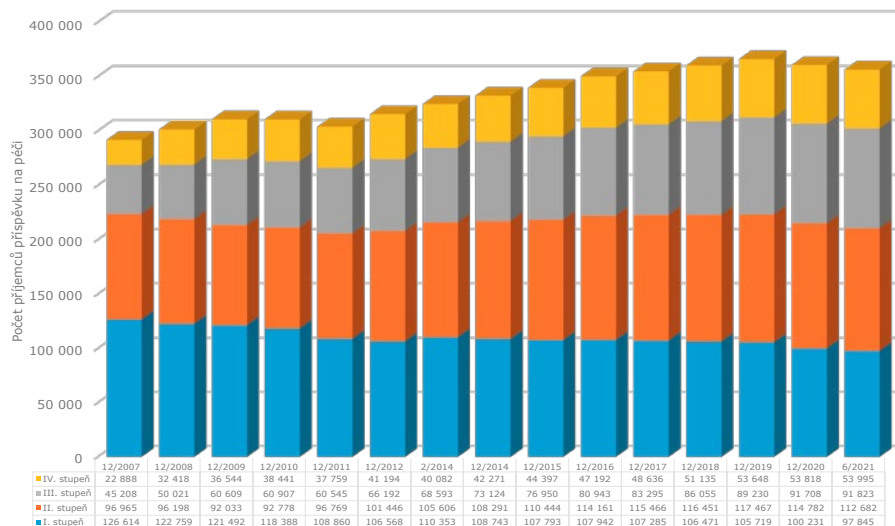
■ **Text: doc. Ing. Ladislav Průša, CSc.,** proděkan pro vědu a tvůrčí činnost, Fakulta veřejných politik Slezské univerzity v Opavě;
Ing. Jiří Horecký, Ph.D., MBA, prezident APSS ČR

Jak pandemie covidu-19 ovlivnila vývoj počtu příjemců příspěvku na péči? Z dat informačního systému MPSV je zřejmé, že covid-19 výrazným způsobem ovlivnil počty příjemců této sociální dávky. V porovnání s prosincem r. 2018, kdy příspěvek na péči pobíralo celkem 360 tis. osob, klesl do června r. 2021 počet příjemců této dávky o necelé 4 tis. osob, přičemž v r. 2019 se dokonce počet příjemců příspěvku na péči zvýšil v porovnání s r. 2018 o necelých 6 tis. osob.

Ve struktuře příjemců příspěvku na péči došlo v uplynulých letech k výrazným změnám. I nadále pokračoval pokles počtu příjemců příspěvku na péči v I. stupni závislosti, který byl zahájen již v r. 2014 (od února 2014 do června 2021 klesl počet příjemců o více než 12 tis. osob), počet příjemců příspěvku na péči od prosince 2019 do června 2021 klesl o cca 7,9 tis. osob, naopak i přes zvýšený počet zemřelých osob pokračoval – byť výrazně nižším tempem než v předchozích letech – růst počtu příjemců příspěvku na péči ve III. a ve IV. stupni závislosti (podrobněji viz graf č. 1).

Tyto změny se projevily i v procentní struktuře příjemců příspěvku na péči. Zatímco se dlouhodobě snižuje podíl příjemců příspěvku na péči v I. stupni závislosti (od r. 2007 klesl o 15 p. b.) a podíl příjemců příspěvku na péči ve II. stupni závislosti se dlouhodobě pohybuje těsně pod úrovní jedné třetiny, podíl příjemců příspěvku na péči ve III. stupni závislosti se ve sledovaném období zvýšil o 10 p. b. a podíl příjemců ve IV. stupni závislosti se zhruba zdvojnásobil (podrobněji viz graf č. 2).

Vývoj počtu příjemců příspěvku na péči v letech 2007–2021

Graf č. 1: Pramen: vlastní zpracování

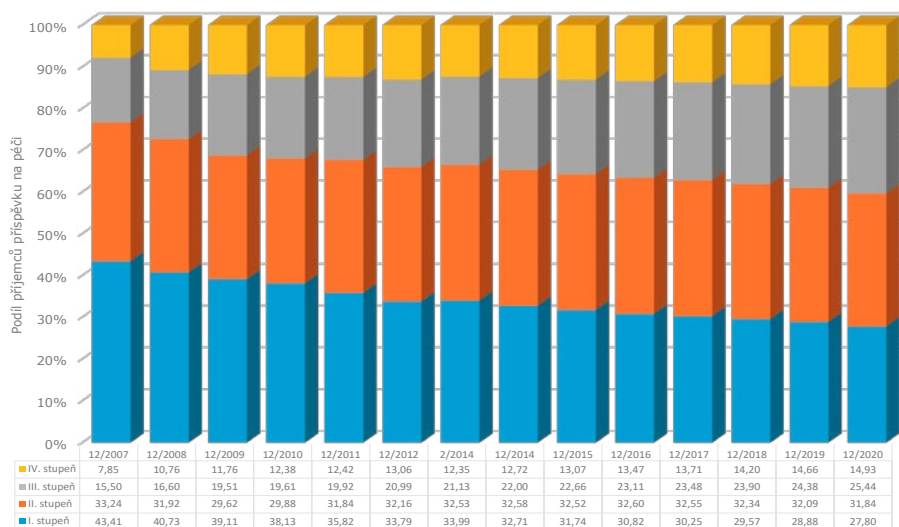
Tyto údaje potvrzují dvě skutečnosti:

1. **potencionální příjemci příspěvku na péči v I. stupni závislosti si o dávku nežadají především vzhledem k její výši a ke dlouhé době, po kterou probíhá řízení o dávku;**
2. **nárůst počtu příjemců příspěvku na péči ve III. a ve IV. stupni závislosti i při rostoucím počtu zemřelých osob potvrzuje slova prof. Igora Tomeše, že lidé se postupně naučí splnit podmínky nároku**

na dávku, a proto je vhodné tyto podmínky po 10–15 letech měnit.

Je zřejmé – i ve světle dříve provedených mezinárodních komparací¹ –, že stávající konstrukce příspěvku na péči vyžaduje zásadní rekonstrukci. Inspiraci lze v tomto směru hledat např. v německém systému, který potřeby osob z hlediska zajištění jejich základních životních potřeb hodnotí prostřednictvím 64 kritérií, přičemž naprostá většina z nich hodnotí danou schopnost klienta ve 3–4 úrovních².

Vývoj struktury příjemců příspěvku na péči v letech 2007–2020

Graf č. 2: Pramen: vlastní zpracování

¹ Viz např. PRŮŠA, L. a kol. Dlouhodobá péče nejen v České republice. Tábor: APSS ČR, 2021. ISBN 978-80-88361-09-1

² Viz např. PRŮŠA, L. Nová kritéria hodnocení závislosti pro přiznání příspěvku na péči v Německu. FÓRUM sociální politiky č. 6/2017. ISSN 1802-5854